Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: ”Nordiske Kroniker”, i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 69. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956848709936/facsimile.pdf (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

Færingerne udgør godt $^1/_2$ pCt. af det samlede danske Riges Indbyggerantal. Men de er i Stand til at fiske 40 pCt. af al den Fisk, som bliver fanget i Riget. Af en Befolkning paa 23.000 Mennesker, er 3000 Mand, det vil sige $^1/_8$ af alle Færinger for Øjeblikket, hjemmefra, enten ved Østisland eller ved Grønland. Det er næsten hele det arbejdsdygtige Mandskab — og mere til. Mange tager allerede af Sted i en Alder af 14—15 Aar. Et i øvrigt uforsvarligt Forhold. Men det er talende.

Dette er Fiskeri. Det er en Folkebevægelse, en Krig. Den gentages hvert Aar i to Kampagner: Vaarfiskeriet Februar—Maj ved Sydisland og Sommerfiskeriet Juni—Oktober ved Øst-Island, og nu mest ved Grønland. Som alle Krige koster ogsaa denne Menneskeliv. I 1920 mistede Færingerne 62 Mennesker paa Havet, d.v.s. 2 pCt. af Mandskabet.

Sidst i Februar stikker Flaaden til Søs, ca. 200 Skibe. Nordatlanten hører til Verdens uroligste og farligste Have, men et færøsk Skibsdæk er i Reglen næppe større end Spisestuen i en bedre dansk Villa. Her foregaar nu Arbejdet gennem de følgende Maaneder i Storm, Snefog og Usigtbarhed under Sydislands gudsforladte og lumske Kyst. Strandinger og Skibssammenstød sker næsten hvert Aar. Under disse Vilkaar staar Mandskabet Dag ud og Dag ind og trækker Torsk.

Og dog har denne beske Foraarstid sine Fordele. Natten er saa lang, og i Mørke kan man ikke fiske. Det giver en Smule mere Tid til Hvile og Søvn. Men i den lyse Sommertid er der ingen Nat. Døgnene flyder ud i hinanden, alt taber sig i rytmeløs Ensformighed. Mandskabet staar langs Rælingen, hver paa sin Plads og fisker. Bare der er Fisk, saa fisker man. Ingen bryder sig om Vagter. Kokken kan holde Rede paa Vagterne, som han holder Rede paa Maaltiderne. Mandskabet har andet at tænke paa, thi hver enkelt Mands Udbytte af Turen er afhængigt af, hvor meget han selv kan fiske, og derfor er alle personligt interesserede.

Om Sommeren, naar Skibet har fundet en god og ufarlig Fangstplads, kan Skipperen tage det med Ro. Nede i sin Køje kan han ligge

og høre den mærkelige Musik af Haandlinerne, som løber over Rælingen og af Torsk som hales inden Bords og klaskes i Dækket. Gaar det strygende, kan han sove roligt, men bliver Mellemrummene lange, er hans Fred forbi. Saa maa han op og manøvrere Skibet til et mere fiskerigt Sted, og paa Skipperens Førerskab beror hele Turens Udbytte.

Selv naar Skibet er under Sejl, er det dog ikke altid, at Mandskabet har Ro. For Fisken skal jo ikke blot fiskes. Den skal ogsaa renses, flækkes, saltes og stuves ned i Lasten, og dette er en meget stor Del af Arbejdet.

Ved Grønland, hvor man til Tider har kunnet faa lige saa mange Torsk, som man overhovedet kunde hale indenbords, har Mandskabet tilladt sig i alt 6 Timers Hvile i Døgnet; men dette regnes for at være et enestaaende mageligt Liv.

I Oktober Maaned er alle Skibene hjemme igen, medmindre da ingen af dem er forliste. Saa bliver de aftaklet og gaar i Vinterhavn, og dér ligger de, *Britons Pride, Star of Hope, Phi-Phi, Bearnaise* og hvad de nu alle 200 hedder. De talrige fremmede Navne skyldes, at mange af Skibene tidligere har været engelske eller franske. I Løbet af Vinteren kan Mandskabet hvile ud i Familiens Skød, indtil man i Februar paa ny udruster sig til Foraarskampagnen.

Hvad faar nu Fiskeren for alle disse Strabadser? I Fjor, som var et glimrende Aar i Henseende til Fangst og et forholdsvis godt Aar i Henseende til Priser, kunde en dygtig Fisker naa op over 2000 Kr. for hele Sæsonen, men det normale var ca. 1100—1200 Kroner.

Saadanne Vilkaar giver man sig ikke ind under, medmindre det er en bydende Nødvendighed. Færingerne har Valget mellem at fiske og at sulte. Derfor fisker de. For godt 50 Aar siden, da Havfiskeriet endnu ikke var begyndt, levede der paa Færøerne ca. 11,000 Mennesker. Nu er der 23,000. Dette viser Fiskeriets Betydning. Landet eksporterede 1928 for 10,4 Mill. Kr. Deraf gav Fiskeriet og den dermed forbundne Fisketilvirkning de 9,5 Million.

Fiskeriet er gaaet Færingerne i Blodet. Det er Fattigdom, som